
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Rubiralta Vendrell, Núria; Gifreu Font, Judith, dir. "Cuando el camino cuenta : El accidente in itinere en los empleados públicos desde una perspectiva jurídica". 2025. (Grau en Relacions Laborals)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/319219>

under the terms of the license

Treball de fi de grau

Grau en Relacions Laborals

**"Quan el camí compta: L'accident *in itinere* en els
empleats públics des d'una perspectiva jurídica"**

Núria Rubiralta Vendrell

Tutora: Judith Gifreu

Facultat de Dret

Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Maig 2025

ABREVIACIONS:

AIT: Accident *in itinere*

Art: Article

Arts.: Articles

AA.PP: Administració Pública

CC: Codi Civil

EBEP: Estatut Bàsic dels Empleats Públics

ET: Estatut dels Treballadors

LATE: Llei d'Accidents de Treball Espanyola, de 30 de gener de 1900

SS: Seguretat Social

T. Cont-Adm.: Tribunal Contenciós Administratiu

TRGLSS: Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social Reial Decret Legislatiu 8/2015 de la Llei General de la Seguretat Social

TS: Tribunal Suprem

Resum:

La present recerca té l'objectiu d'analitzar, i descriure el concepte jurídic de l'accident de treball *in itinere*, que poden arribar a patir els empleats públics, en el transcurs del desplaçament d'anada o tornada al seu lloc de treball, i en conseqüència del reconeixement de les lesions o inclús, categoritzant més enllà, una incapacitat permanent derivada d'accident "en acte de servei" o "a conseqüència del servei". Arran d'aquest escenari, es planteja la següent qüestió: Com es troba regulada aquesta figura jurídica en l'àmbit de l'Administració Pública en la normativa vigent? D'aquesta, en sorgeix la hipòtesi que els desplaçaments vinculats a les activitats de la funció pública poden ser considerats "a conseqüència del servei", generant el dret a la percepció d'una prestació extraordinària.

Per tal d'abordar aquesta qüestió, s'ha elaborat un treball fent ús d'una metodologia centrada en l'estudi de la normativa vigent d'aplicació, l'anàlisi jurisprudencial de les sentències més rellevants, i de fonts de literatura jurídica per obtenir una visió més concreta. L'estudi destaca que, a més dels accidents "en acte de servei", la normativa fa inclusió d'aquells produïts durant el desplaçament com a supòsits protegits, establint connexions entre els criteris legals i jurisprudencials.

Tanmateix, es posa de manifest la necessitat d'establir criteris més concrets i consolidar-ne la seva corresponent aplicació, garantir que aquesta aplicació sigui homogènia, així com la importància de protegir els empleats públics davant dels riscos derivats de la seva activitat laboral.

Conceptes clau: accident de treball *in itinere*, incapacitat permanent, empleats públics, acte de servei, conseqüència del servei, prestació extraordinària.

Abstract:

The present research aims to analyze and describe the legal concept of the Work Accident *in itinere*, which may be suffered by public employees of the State, during the journey to or from their place of work, and as a result of the recognition of the injuries or even, categorizing further, a permanent disability derived from an accident "in the course of service" or "as a result of service". As a result of this scenario, the following question arises: How is this legal figure regulated in the field of Public Administration in the current regulations? From this, the hypothesis arises that travel linked to public service activities can be considered "as a result of service", generating the right to receive an extraordinary benefit.

In order to address this issue, a work has been prepared using a methodology focused on the study of the current applicable regulations, the jurisprudential analysis of relevant judgments, and sources of legal literature to obtain a more concrete vision. The study highlights that, in addition to accidents "in the course of service", the regulations include those occurring during travel as protected cases, establishing connections between legal and jurisprudential criteria.

However, it highlights the need to establish more specific criteria and consolidate their application, guarantee a homogeneous application of the law, as well as the importance of protecting public employees from the risks arising from their work activity.

Key concepts: work accident *in itinere*, permanent disability, public employees, act of service, consequence of service, extraordinary provision.

ÍNDEX

1.Introducció	4
1.1. Motivació del treball	5
1.2 Objectiu i metodologia emprada.....	6
2.Els accidents <i>in itinere</i>: marc conceptual i criteris jurisprudencials	7
2.1. Conceptualització.....	7
2.2. Acte de servei.....	11
2.3. Els accidents <i>in itinere</i> en el sector públic i privat	12
2.3.1. L'anàlisi de 'accident <i>in itinere</i> en el sector públic. Criteris jurisprudencials ..	12
2.3.2 L'anàlisi de l'accident <i>in itinere</i> en el sector privat. Criteris jurisprudencials ..	17
3.Anàlisis dels casos i les problemàtiques actuals.....	21
4. Conclusions.....	23
5. Bibliografia.....	26

1.Introducció

L'apreciació dels drets del treball ha sigut un camí llarg però amb una gran conquesta victoriosa, on avui dia, la seva protecció posa especial rellevància en els accidents de treball. Tot i que el concepte està recollit dins del dret laboral, dins l'Administració Pública presenta un entramat de particularitat que són dignes d'un estudi exhaustiu.

Sovint passem per alt i no ens qüestionem, que encara que sigui de forma rutinària, cada trajecte que realitzem al anar i tornar del lloc de treball, pot ser un escenari perillós, originant un acte fatídic que comporti lesions posteriors, algunes fins i tot irreversibles. Aquestes poden arribar a generar-nos ineficiència en la nostre capacitat de treball i per tant, que les activitats laborals que prestàvem ja no puguin ser les mateixes ni en qualitat, quantitat, manera ni tampoc en durada.

Dins el col·lectiu dels empleats públics, la majoria d'ells tenen coneixement d'alguns dels seus drets, com el dret al gaudi de les vacances retribuïdes. Però quins drets emparen a un empleat públic en cas de patir un accident en el seu desplaçament cap al seu centre de treball o bé en tornar-ne? Aquest escenari, aparentment simple, és un laberint ple de dubtes i matisos, un debat on el concepte d'accident *in itinere* adquireix una dimensió jurídica i humana fonamental.

El dret administratiu, assumeix la regulació i la protecció dels seus empleats públics, però alhora aquest s'enllaça amb els principis protectors del dret del treball, on els treballadors estan en el nucli de defensa. Aquesta dualitat es fa especialment evident en la regulació del personal que presta serveis a l'Administració Pública, un col·lectiu que efectua la prestació d'un servei públic d'interès general amb els seu propis drets individuals. L'accident *in itinere* esdevé un punt de tensió i un mirall de com el sistema jurídic respon —o falla— davant les necessitats reals dels treballadors.

S'ha de crear consciència que està en joc no només una definició tècnica i exhausta, sinó la dignitat i seguretat dels treballadors que es mouen entre el seu lloc de treball i la seva llar, entre el dret i la justícia.

1.1. Motivació del treball

La raó per la qual he escollit aquest tema ve donada atès que considero que els accidents laborals *in itinere* representen, són i han de ser una qüestió fonamental en la protecció dels drets dels empleats públics. Aquest tipus d'accidents, que es produeixen durant el desplaçament entre la residència i el lloc de treball, impliquen una realitat complexa en la qual la normativa laboral no sempre és concisa en la seva regulació.

Em va interessar profunditzar en aquest tema donat que percebo que actualment existeixen certs buits i desigualtats en la legislació alhora de regular la protecció dels empleats públics en aquests casos. Aquest context, pot comportar situacions d'injustícia quan no tots els empleats reben la mateixa cobertura legal que altres, en casos similars.

A més, em sembla especialment rellevant tractar aquesta matèria, donat que en el context actual hem presenciats l'aparició de nous mitjans de transport, tals com el patinet elèctric, al mateix temps que ha incrementat el reconeixement de garantir una seguretat i salut dels empleats públics molt més àmplia, on potser encara hi ha certa opacitat o desconexió entre els drets laborals i les seves condicions específiques.

Per tant, m'ha semblat destacable realitzar aquest estudi per identificar les possibles deficiències en la protecció jurídica dels empleats públics, analitzant-ne els efectes de les normatives vigents. Aquest enfocament ens permet no només comprendre els aspectes teòrics i normatius, sinó també aportar una mirada crítica i constructiva per contribuir a la millora de la situació laboral i social dels empleats públics.

Com a estudiant del Grau en Relacions Laborals, i després d'haver cursat certes assignatures, m'ha cridat l'atenció com aquest tipus d'accidents, on el risc hi és quotidianament per a tots i totes, i sovint hi ha dificultats per atorgar drets a les víctimes.

Des d'un bon principi, sempre m'ha interessat la vessant d'impacte que generen les lleis en el transcurs de la quotidianitat en les persones i com poden, amb un clar objectiu, millorar i aplicar justícia. Considero que és fonamental, parar-se a comprendre i interioritzar el què engloben les lleis, ser insistents en la regulació dels buits i les limitacions de la legislació actual per poder defensar i en conseqüència, establir un sistema jurídic més equitatiu. És per això, que crec rellevant posar llum sobre aquest escenari, tant social com legalment.

Gràcies a la professora i tutora d'aquest present treball de fi de grau, Judith Gifreu, que va presentar-me aquest tema com a una opció entre altres, va sorgir-ne part de la meua motivació. Aquesta també ve precedida al llarg de la meua pròpia experiència laboral, i observació de les diferències normatives segons el col·lectiu de treballadors i els efectes en qualitat de vida i seguretat d'aquests es pot veure afectada. Així doncs, he volgut apropar-me a aquest tema per posar el meu granet de sorra, per augmentar la protecció equitativa.

Des de bon principi vaig traçar el camí cap aquest tema, que va fer sorgir un interès personal que sorgeix d'un fet transcendental que va produir-se dins el meu entorn.

Per tant, a través d'aquest treball, espero poder aportar una perspectiva que combini el rigor acadèmic amb una sensibilitat social, i al mateix temps, detectar possibles millores a aplicar en un futur.

1.2 Objectiu i metodologia emprada

La raó de ser que encamina l'anàlisi d'aquest treball, és poder aprofundir en un tema molt concret i alhora que ha viscut diverses dificultats en cada una de les legislacions al llarg del temps. Ens centrem única i exclusivament en la regulació jurídica, dins l'àmbit dels empleats públics de l'Estat Espanyol, particularment en el concepte de l'accident *in itinere*. En línia amb l'esmentat, l'objectiu és proporcionar una anàlisi complet de la protecció jurídica dels treballadors públics en aquests casos i en conseqüència.

Mitjançant aquest estudi, es pretén establir les característiques bàsiques i matisos que formen part d'aquesta figura jurídica, observats en la legislació i en els criteris jurisprudencials, que aquests últims, han sigut una peça clau per crear una evolució.

A través de l'exploració de les lleis vigents, sobretot del pilar fonamental, el Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic així com de la mà de les sentències notòries dictades pel Tribunal Suprem i del Tribunal Contenciós Administratiu, on es presenten les problemàtiques a les quals s'ha de fer front. En especial, durant el procés de reconeixement o denegació de si es tracta d'un accident *in itinere*, i en conseqüència els drets derivats que d'aquest en sorgeixen.

Aquest treball també persegueix tractar en l'impacte que aquestes desigualtats tenen en els drets dels empleats públics i en la seva protecció social, obrint la porta a reflexions sobre la necessitat d'una harmonització normativa que garanteixi un tractament igualitari davant de supòsits similars.

En aquest treball, la metodologia de recerca que s'ha emprat es centra en una aproximació teòrica i analítica que combina un estudi de la normativa vigent, la jurisprudència i literatura relacionada amb els accidents laborals *in itinere*.

Els passos següents detallen la metodologia seguida en la realització d'aquest treball: Primer de tot, una revisió bibliogràfica i una recopilació de la normativa actual aplicable: el Reial decret legislatiu 5/2015 de 30 d'octubre, pel qual s'aprova la de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic.

En segon lloc, ens trobem amb una anàlisi jurisprudencial, que consisteix en extreure informació d'algunes de les sentències que han marcat un abans i un després en la regulació dels accidents *in itinere*, i alhora les desavinences en el reconeixement de certs drets en relació pel que respecte al col·lectius dels empleats públics.

En tercer i per últim, mitjançant la informació recopilada en els punts anteriors, s'ha realitzat un petit anàlisi crític. Aquest inclou la reflexió sobre les necessitats que l'empleat públic es troba en el vigent i actual marc jurídic, fent que aquest sigui més equitatiu i adaptat a les realitats.

A través d'aquest esquema metodològic, es permet posar sobre la taula una clara visió general i detallada d'aquesta figura jurídica en l'àmbit de les Administracions Públiques, així com una comprensió profunda de les seves implicacions pràctiques i teòriques per tot l'entramat públic.

2.Els accidents *in itinere*: marc conceptual i criteris jurisprudencials

2.1. Conceptualització

Per començar, cal fer una primera ullada de què significa un “accident de treball”, tenint en referència el concepte per la Real Acadèmia Espanyola, s’entén com aquell “suceso eventual que altera el orden regular de las cosas”¹. També es defineix per l’Institut d’Estudis Catalans com un “esdeveniment casual que comporta un dany, que té conseqüències funestes”².

Certament, en l’actualitat legislativa, trobem que l’article 156.1 del Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d’octubre, pel que s’aprova el text refós de la Llei General de la Seguretat Social, defineix l’accident laboral com: o *“toda lesión corporal que el trabajador sufra con ocasión o por consecuencia del trabajo que ejecute por cuenta ajena”*.

En el següent punt, l’article 156.2 a), de la respectiva Llei, contempla literalment: *“Tendrán la consideración de accidentes de trabajo: a) Los que sufra el trabajador al ir o al volver del lugar de trabajo”*. El concepte jurídic que defineix l’accident *in itinere*, prové d’origen jurisprudencial³ a principis del segle XX, per amplificar la protecció dels treballadors.

Gràcies a la Llei d’Accidents de Treball del 30 de gener de 1900, es regula per primera vegada a l’Estat Espanyol, l’accident laboral, de la següent manera: *“toda lesión corporal que el operario sufre con ocasión o por consecuencia del trabajo que ejecute por cuenta ajena”*⁴, a partir de la qual en sorgeixen dos elements causals: la directa “per conseqüència” i la indirecta “amb ocasió” per dur a terme les tasques laborals, englobant els danys patits al anar i tornar del treball⁵.

Dins d’aquest marc, i en línia amb el tema d’aquesta recerca, és essencial delimitar qui forma part del col·lectiu dels empleats públics, ja que són els que dins la relació amb l’AA.PP. poden veure’s perjudicats. Pel què estableix l’article 8.1. de l’Estatut Bàsic dels Treballadors⁶, es considera empleat públic tota persona que desenvolupi activitats i funcions amb caràcter retribuït al servei de les AA.PP. en benefici dels interessos generals. Dins d’aquest grup s’inclouen els funcionaris de carrera, els funcionaris interins, el personal laboral -tant indefinit com temporal- i el personal eventual.

---

¹ Real Acadèmia Espanyola. (s.d.). *Suceso eventual que altera el orden regular de las cosas*. A *Diccionario de la lengua española* (23.ª ed.).

² Institut d’Estudis Catalans. (2007). *Accident*. A *Diccionari de la llengua catalana* (2a ed.).

³ Sempere Navarro, A., “Accidente de trabajo in itinere”, *Revista Doctrinal Aranzadi Social*, Tomo III, núm. 63, 1996, pàg. 1.

⁴ Art. 1 Ley de Accidentes de Trabajo, de 30 de gener de 1900.

⁵ STS de 3 d’octubre de 1924 sobre els quatre elements de configuració de l’accident in itinere.

⁶ Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d’octubre, pel qual s’aprova el text refós de la Llei de l’Estatut Bàsic de l’Empleat Públic. Boletín Oficial del Estado, núm. 261, de 31 de octubre de 2015.

Un cop delimitat aquest col·lectiu, podem abordar com s'aplica el concepte d'accident *in itinere* en el seu cas.

És ben cert que hi ha infinites situacions que es poden donar en la nostre vida, per tant, això dificulta una regulació minuciosa del concepte en qüestió, des del punt geogràfic, la residència del treballador, o la qualitat adient que ha de tenir el mitjà de transport.

Ara bé, gràcies a les sentències, de forma gradual, s'ha anat creant un concepte uniforme d'aplicació, precisant els elements integradors inexorables en qualsevol accident, per tal de poder considerar-se *in itinere*.

Pel Tribunal Suprem, aquest tipus d'accident, sorgeix per la relació que hi ha entre el lloc de treball i la residència del treballador, units aquests, pel desplaçament en qüestió.

a) Element teleològic: la finalitat del desplaçament.

L'objectiu del desplaçament ha d'emmenar-se del treball o bé que hi hagi relació amb aquest, com per exemple, cobrar la liquidació.

Aquest terme fa referència a que només hi ha una única finalitat, i aquesta és directe: la sortida o arribada al lloc de treball.

S'ha de tenir en consideració, que quan es parla d'un accident *in itinere*, aquest s'alça sobre dos factors fonamentals: el lloc de treball i residència del treballador i la connexió causal amb el trajecte a realitzar-se⁷.

Per aquesta raó es fonamenta el criteri jurisprudencial següent: "*finalidad laboral del desplazamiento, sin interrupciones o alteraciones en el iter laboris por motivos o conveniencias personales extrañas al trabajo que rompan en nexo causal, el cual también se destruye por la imprudencia temeraria o el dolo del trabajador accidentado*"⁸.

D'aquí s'en extreuen dos camins que ens direccionen a sentits completament oposats. Per una banda el sentit positiu, ja que com s'ha mencionat abans, la fi ha de ser laboral, per dur a terme les activitats laborals.

D'altre banda el sentit negatiu, fet que comporta trencar el nexa de causalitat quan l'esfera sobresurti de lo laboral, i sigui per motius personals, el que generi una modificació de la ruta habitual, de forma injustificada. Per tant, que s'interrompi el *iter laboris*, quan el canvi de la ruta principal sigui per cobrir assumptes d'interès propi⁹.

No obstant això, la relació causa-efecte no es fragmenta quan el treballador actuï de manera coincident amb els actes comunitaris de la resta de treballadors.

---

⁷ STS de 29 de setembre de 1997 (RJ 1997, 6851).

⁸ STS de Suprem de 20 de juny de 2002 (AR 2002, 7490).

⁹ STS de 25 de maig de 2015 (rec. núm. 2163/2014).

b) Element cronològic: el temps raonable del desplaçament

La durada del trajecte ha de ser en temps raonablement propera a l'entrada o la sortida del treball. És a dir, l'accident ha d'ocórrer en el trajecte rutinari i per tant, si aquest es produeix moltes hores abans o després de la jornada de treball, no complirà amb el requisit, tret que hi hagin proves i causes excepcionals per aportar.

El respectiu ítem, és el que encapçala el temps o la durada que s'inverteix el trajecte que es necessita per anar o tornar del lloc de treball, tot afegint un marge d'adaptabilitat. La franja temporal ha de ser raonable, que estarà influïda segons el punt de partida, la distància, el mitjà de transport d'ús, les condicions meteorològiques, de la via i el trànsit d'aquesta. Generalment l'esdeveniment succeirà en l'arribada o sortida del lloc de treball un cop finalitzada la jornada laboral, però no ha de ser obligatòriament només en aquest escenari.

Es regeix per la prudència i la raonabilitat habitual, però aquest pot ser un dels elements més flexibles, ja que una petita demora no exclou la laboralitat de l'accident.

Pel què fa a les parades en el transcurs del trajecte, aquestes alteren la continuïtat i doncs, el nexa causal, quan la durada sigui desproporcionada en comparació amb la resta de les ocasions. No obstant això, atès l'alt nombre de factors que poden influir-ho, el jutge serà l'encarregat d'analitzar-ho en cada cas¹⁰. En els casos, on no hi hagi justificació per l'increment del temps en el trajecte, serà clara la ruptura del nexa de causalitat i per tant, la desvirtuació del caràcter laboral de l'accident¹¹.

Finalment, pel que fa a l'inici anticipat del desplaçament cap al lloc de treball, aquest no trenca l'element cronològic, sempre que això no incrementi un risc que hi hauria en l'hora rutinària, i hi hagi suficient justificació¹².

c) Element geogràfic o topogràfic; el trajecte habitual recorregut

Aquest element en qüestió és el que contempla el lloc on es produeix l'accident, en el trajecte habitual en el trajecte habitual d'anada i tornada entre el domicili i el lloc de treball, que la persona segueix diàriament. L'accident ha de produir-se en un temps proporcional que es dedica, sense contemplar-se modificacions en l'itinerari per no trencar el nexa de causalitat. Tot i així, i relacionat amb els altres elements, poden hi poden haver modificacions com: parades a estacions de servei, petites desviacions a causa del trànsit o obres inesperades o canvis per necessitats personals justificades.

---

¹⁰ Martín Valverde, A., y García Murcia, J., Accidente de trabajo, delimitación legal (II), *Tratado Práctico de Dret de la Seguretat Social*, Tomo I, Editorial Aranzadi, 2008, pàg. 3.

¹¹ Tribunal Suprem d'Espanya. (1986). Sentència del Tribunal Suprem (RJ 1986, 4523), 15 de juliol de 1986.

¹² Cavas Martínez, F., El accidente de trabajo *in itinere*, *Selección Jurisprudencial Práctica*, Tecnos, Madrid, 1994.

Aquest element, és un indispensable en un accident de treball *in itinere*, el qual va orientat que l'esdeveniment ha de succeir en la ruta d'anada o tornada que efectua el treballador al seu lloc de treball, és a dir, la motivació i l'origen sempre ha de ser laboral. Segons la jurisprudència, el trajecte s'inicia quan el treballador comença el recorregut necessari per anar a la feina ha d'haver-se "*iniciado el trayecto que es necesario recorrer para ir al trabajo, transitando por un lugar de libre acceso para los vecinos y susceptible de ser visto y controlado por terceras personas ajenas a la familia*" y "*considera que por domicilio debe entenderse el espacio cerrado, exclusivo y excluyente para los demás, constitucionalmente protegido*".

Per tant, s'ha de detallar el moment en què es dona per iniciat el trajecte i quan es finalitza¹³. Així doncs, a través de la jurisprudència, es considera iniciat una vegada es surt del domicili.

L'itinerari ha de ser l'habitual i normal que ha de seguir-se, ja que els tribunals declaren necessari que el trajecte sigui adequat, i que per tant, sigui el menys perillós. Davant l'exigència de la idoneïtat, no ho serà quan es recorri una ruta diferent de l'habitual o bé el punt de partida sigui diferent del quin és el domicili habitual. Aquí radica la seguretat i mantenir la perillositat sota mínims, per tal d'evitar qualsevol espurna que perjudiqui desfavorablement la salut i vida de la persona en qüestió¹⁴.

Per poder dir que el trajecte és l'habitual, és aquell que es traça en una via pública o camí, que a diari sigui l'itinerari de les persones per poder arribar al seu lloc de treball, encara que no és imprescindible que sigui el més curt de tots.

Quan es parla de les possibles variacions en el trajecte, sempre seran la causa de fragmentació del nexa causal quan darrere hi hagi una motivació d'interès propi. Això es deu al fet que la fi només pot ser per poder arribar a la destinació: el lloc o centre de treball.

d) Element mecànic: el mitjà de transport racional i adequat.

Per últim, aquest element és el què configura la imprescindibilitat de que el vehicle utilitzat sigui idoni i no comporti un perill notori, que està directament relacionat amb l'element geogràfic. Indica que el trajecte a efectuar entre la propietat privada i el lloc o centre de treball sigui un mitjà segur i adequat segons la ruta i via.

El mitjà de transport o vehicle pot ser qualsevol, és a dir, transport públic, vehicle privat, a peu, entre altres, sempre i quan sigui coherent i apropiat, que socialment s'acostumi a fer servir i sigui usual.

---

¹³ Navas-Parejo Alonso, M., "*La delimitación del inicio del trayecto en los accidentes de trabajo in itinere: el peculiar tratamiento laboral del domicilio del trabajador...*".

¹⁴ Monjas Barrena, M., "Accidente de trabajo in itinere: concepto y elementos para su delimitación. ¿Tendencia restrictiva de la doctrina jurisprudencial?", *Revista Doctrinal Aranzadi Social*, núm. 164, 2004.

Cap vehicle pot comportar un perill desmesurat del normal, tenint en consideració que el tribunal serà el qui analitzi de forma acurada l'adequació del transport, les circumstàncies del subjecte en relació a la conformació de la via en aquell precís moment.

Com s'ha esmentat anteriorment, la jurisprudència dona el seu suport als nous medis de transport, com la bicicleta o el patinet elèctric, ja que cada vegada més la població l'utilitza en el seu dia a dia per desplaçar-se fins al seu destí, entre ells el lloc de treball, que per moltes altres raons, beneficia en les seves característiques beneficioses pel medi ambient¹⁵.

Cada vegada és més freqüent la innovació tecnològica que ens fa evolucionar cap a noves tendències, i per tant, cal tenir-les en compte en tots i cada un dels aspectes. La legislació ha d'anar avançant de la mà amb la societat i és per això que hi ha una gran acceptació per introduir les noves pràctiques, sempre i quan això no comporti un al·lisc de perill de patir un esdeveniment catastròfic.

2.2. Acte de servei

En la legislació vigent, l'acte de servei es defineix com un fet produït amb ocasió o com a conseqüència directa per dur a terme les funcions en la prestació del servei públic a l'Administració. Aquest concepte està enllaçat amb l'accident *in itinere*, especialment quan ens referim als empleats públics de l'Estat. Per tal que un accident es consideri com a tal, hi ha una condició darrere: han d'haver succeït i per tant, tots i cada un dels requisits estrictament delimitats jurisprudencialment². En aquest cas, el procés de qualificació pot ser difícil, ja que el concepte d'acte de servei es vincula de ple amb el deure de l'Administració d'actuar d'acord amb els principis d'interès general i eficàcia⁹.

Primerament, la finalitat del trajecte ha de ser l'exercici de l'activitat laboral (element teleològic). Això constitueix la *conditio sine qua non*, ja que el trasllat ha d'estar únicament motivat pel compliment de les funcions pròpies del lloc de treball. Per tant, el desplaçament ha de respondre exclusivament a les necessitats laborals, ja que qualsevol altra motivació aliena a aquesta finalitat podria desvirtuar la qualificació jurídica de l'accident.

Seguidament, l'accident ha d'haver-se produït al llarg del trajecte freqüent, entre la residència del treballador i el lloc de treball, o bé a la inversa (*element geogràfic*)⁴. Així doncs, s'exclouen qualsevol tipus de modificacions de l'itinerari, excepte que aquesta compti amb una justificació lligada amb l'activitat laboral.

A més a més, l'esdeveniment ha d'esdevenir-se en un interval de temps considerable, en relació al què es sol necessitar per arribar d'un punt a l'altre (*element cronològic*)⁶. En els casos on hi hagi canvis, per motius personals, serien motiu per trencar el nexa de causalitat entre el desplaçament i l'activitat laboral.

---

¹⁵ Hierro Hierro, F.J., "Accidente de trabajo *in itinere* y medio de transporte utilizado", *Revista Española de Derecho del Trabajo*, núm. 173, 2015, pág. 3.

Per finalitzar, el mitjà de transport ha de ser adequat, segons el context del treballador i del trajecte (*element d'adequació del mitjà*). D'aquí en deriva que, l'ús d'un mitjà que incrementi el risc d'accident, seria motiu per crebantar la consideració d'*accident in itinere*.

Tot aquest seguit de condicions, són el filtratge per classificar quins accidents són o no *in itinere* i per tant, reconeguts jurídicament, amb els seus respectius drets.

2.3. Els accidents *in itinere* en el sector públic i privat

Malgrat que l'objecte principal d'aquest treball està orientat al sector públic, s'ha considerat ampliar el contingut per tal de fer una ampliació i així, poder examinar casos similars en el sector privat. D'aquesta manera, es pot observar si les decisions dels tribunals són les mateixes quan els accidents d'iguals característiques passen a l'àmbit privat, és a dir, si els criteris jurisprudencials que s'apliquen són iguals.

El propòsit és identificar les possibles inexactituds de la norma i les diferències en la qualificació de l'accident succeït en la presa de decisió dels òrgans jurisdiccionals competents. Aquesta anàlisi ens permet, per una banda, tenir una àmplia comprensió de la normativa legal i, per altra banda, saber indagar al màxim possible els criteris dictats pels tribunals.

2.3.1. L'anàlisi de 'accident *in itinere* en el sector públic. Criteris jurisprudencials

A partir de l'anàlisi de les sentències recollides, es mostra clarament una ampliació del concepte de l'accident *in itinere*, amb mitització contundent. Hi ha un reconeixement per part dels tribunals del fet que es consideri transcorregut en acte de servei, però no automàticament. Hi ha una exigència que concorrin els requisits imprescindibles tals com l'element teleològic, l'element cronològic, l'element topogràfic i l'element mecànic (STSJ de Madrid núm. 10252/2023, ECLI:ES:TSJM:2023:10252; STSJ de Madrid núm. 14814/2024, ECLI:ES:TSJM:2024:14814). Tanmateix, es reconeix que una lesió ocorreguda dins el lloc de treball a l'inici de la jornada de treball, en disposició a començar a treballar. És accident en acte de servei, i no *in itinere*, ja que el tribunal interpreta que el desplaçament un cop s'està al centre de treball en qüestió ja ha finalitzat (STSJ de Madrid núm. 7349/2023, ECLI:ES:TSJM:2023:7349).

Cal remarcar que, en varies de les sentències analitzades, la doctrina coincideix en el fet que els accidents *in itinere*, poden ser reconeguts com a accidents en acte de servei, sempre que es compleixin els requisits. Fins i tot, en situacions amb falta de proves fefaents i clares, els tribunals accepten proves circumstancials per tal de tenir causalitat entre l'accident i la prestació de l'activitat laboral (STSJ de Madrid núm. 1842/2024, ECLI:ES:TSJM:2024:1842); STSJ d'Andalusia núm. 4885/2024, ECLI:ES:TSJAND:2024:4885). En definitiva, la part clau és la relació de causalitat que hi ha, a priori, i no pas de l'exigència d'una única prova concloent.

Un altre aspecte que consta en ferm és la distinció que fan els tribunals respecte del grau d'imprudència a l'hora de determinar si un accident és en acte de servei. Una imprudència lleu no trenca nexa de causalitat (STSJ de Madrid núm. 14814/2024, ECLI:ES:TSJM:2024:14814), mentre que una negligència en grau més elevat sí que l'interromp (STSJ de Madrid núm. 10252/2023, ECLI:ES:TSJM:2023:10252). La distinció dona marge d'interpretació pels magistrats, ja que hi ha condicionament segons el grau de responsabilitat adjudicada a l'empleat públic en qüestió.

Seguin en aquesta línia, en determinades situacions, els tribunals no han contemplat el reconeixement de l'accident en acte de servei, quan en l'aportació de proves per part de l'empleat públic, ha sigut motiu de trencar amb la causalitat amb proves negligents, i per tant prou motiu per excloure'l ad hoc (STSJ de la Comunitat Valenciana núm. 7327/2022, ECLI:ES:TSJCV:2022:7327. En canvi, en la STSJ de Catalunya núm. 8911/2022, ECLI:ES:TSJCAT:2022:8911, concloïa que, si bé va ser per infracció viària, no va ser considerable per no qualificar-lo com accident de servei, per culpa d'una falta de provar que es tractava d'una negligència temerària. De tal manera que, La manca de negligència per part de la persona treballadora, és la peça clau per a considerar l'accident com a laboral. Un altre cas d'exemple és el de la STSJ de Catalunya núm. 3064/2009, ECLI:ES:TSJCAT:2009:3064; STSJ de Madrid núm. 306/2017, ECLI:ES:TSJM:2017:306.

Dins del mateix concepte, però en un altre vessant, ben mirat, per poder parlar de responsabilitat patrimonial de l'AAPP per danys derivats d'un accident *in itinere* o en acte de servei, els tribunals imposen la presentació de proves que evidencïïn la insuficiència o negligència del sector públic (STSJ de Madrid núm. 10718/2010, ECLI:ES:TSJM:2010:10718; STSJ de la Comunitat Valenciana núm. 7785/2012, ECLI:ES:TSJCV:2012:7785; STSJ del País Basc núm. 3308/2002, ECLI:ES:TSJPV:2002:3308.

Un altre punt important i de gran valor són els informes dels facultatius mèdics, per tal de tenir constància si l'origen de les seqüeles és del mateix accident o degeneratiu (STSJ de Madrid núm. 14232/2024; ECLI:ES:TSJM:2024:14232), atès que si són prèvies no són considerades causa de l'accident. En efecte, aquest dogma comporta una restricció, amb motiu que s'aparta la viabilitat que un accident agreugi una patologia prèvia.

De manera paral·lela, hi ha un seguit de casos en què es mostra que un accident produït dins del lloc de treball, no exclou necessàriament la valoració com accident en acte de servei (STSJ de Madrid núm. 7349/2023, ECLI:ES:TSJM:2023:7349). Altrament, en el cas de la STSJ de Madrid núm. 9522/2023; ECLI:ES:TSJM:2023:9522, hi ha negació de què l'accident sigui *in itinere* a l'haver transcorregut dins el lloc de treball.

En alguns casos, però algunes sentències analitzen desajustos en les tendències interpretatives generant debat amb referència al criteri aplicat, en la que es posa de manifest que tot i que hi ha un marc normatiu homogeni, la resposta judicial no sempre és la mateixa. Tal com succeeix en el cas de la STSJ de Madrid núm. 10252/2023, ECLI:ES:TSJM:2023:10252) on hi ha especial exigència en la negligència, i, en canvi, en la Sentència hi ha una contemplació més flexible.

Un altre punt important a destacar és la càrrega de la prova. En la majoria de les sentències, recau sobre el recurrent, és a dir, la part que està en desacord i que, per tant, sol·licita que hi hagi una anàlisi i posterior reconeixement de l'accident com a *in itinere*. Són els interessats, els recurrents, els que han de demostrar que l'accident va succeir en el desplaçament cap al lloc de treball o a la tornada, amb connexió directa tant amb l'activitat laboral com en les lesions suportades. No obstant això, és suficient amb indicis circumstancials per poder acreditar prou la connexió de causalitat. N'és un exemple clar la STSJ d'Andalusia núm. 8301/2023, ECLI: ES:TSJAND:2023:8301).

La temàtica del reconeixement d'un accident com a laboral *in itinere* en l'àmbit de la funció pública, conclou en què s'han de tenir varis paràmetres en consideració. Hi ha algunes sentències que on es conclou que tot i havent accident *in itinere* no hi ha relació causal i manca de proves concloents en què no hi ha reconeixement com a acte de servei i per tant, no hi ha indemnització per responsabilitat patrimonial de part de l'AAPP (STSJ núm. 57/2020 de les Illes Balears, ECLI:ES:TSJBAL:2020:57; STSJ de Madrid núm. 21114/2010, ECLI:ES:TSJM:2010:21114).

Un altre paràmetre és quan hi ha una imprudència greu, es reitera per jurisprudencialment que es rebutja la qualificació d'accident laboral quan l'actuació és inapropiada per haver incomplert les normes de treball de seguretat i per tant, no es considera accident en acte de servei (STSJ de les Illes Balears núm. 1349/2003, ECLI:ES:TSJBAL:2003:1349; STSJ de Madrid núm. 886/2019, ECLI:ES:TSJM:2019:886).

Tanmateix, no hi haurà mai reconeixement de responsabilitat patrimonial per part de l'AAPP quan hi ha mancança de proves justificatives que acreditin la relació causal (STSJ de Madrid núm. 13242/2016, ECLI:ES:TSJM:2016:13242).

De tota manera, en sorgeix una controvèrsia en la forma d'aplicació per part dels tribunals. Per una banda, en la STSJ de Canàries núm. 3780/2020, ECLI: ES:TSJICAN:2020:3780, es va desestimar el recurs per manca de proves per part del demandant, ja que aquestes no eren suficients per justificar el nexa causal. La STSJ de Madrid núm. 2499/2020, ECLI: ES:TSJM:2020:2499. Aquesta resolució mostra un criteri estricte.

En canvi, en la STSJ de Madrid núm. 2499/202, ECLI: ES:TSJM:2020:2499), el tribunal és més flexible, ja que es reconeix la causalitat amb indicis raonables, sense que s'imposin l'acreditació de proves directes. La variabilitat de visió, es torna a repetir l'interrogant davant la qüestió de si és o no justificada l'acreditació tan rígida del nexa de causalitat, on a vegades per la naturalesa dels fets, pel recurrent és difícil aportar proves concloents i directes.

Convé subratllar, la rellevància del nexa causal, ja que en totes i cada una de les sentències és el pilar fonamental, perquè inclús sense prèvia notificació del canvi de domicili, no es trenca el nexa causal entre un accident i les lesions en la finalitat de poder dur a terme les activitats laborals del lloc de treball en poder acreditar-se que el desplaçament era assidu (STSJ de Madrid núm. 2499/2020, ECLI: ES:TSJM:2020:2499).

Un altre punt a destacar és que per tal que un accident *in itinere* no sigui laboral, cal demostrar que el recurrent va cometre una negligència greu o imprudència temerària. En canvi, però, en cap de les sentències analitzades s'ha pogut arribar a desmotar, com per exemple en el cas de la STSJ de Madrid núm.1842/2024, ECLI: ES:TSJM:2024:1842.

Entre altres dels aspectes que s'han extret de l'anàlisi doctrinal, també s'observa el reconeixement per part dels tribunals respecte de les seqüeles d'un accident, establint en diverses ocasions, tant si són tardanes com degeneratives, que són reconegudes com a conseqüència directa d'un accident *in itinere*, juntament amb proves mèdiques explícites que confirmen el nexa de causalitat *ad hoc* (STSJ de Madrid núm. 3955/2023, ECLI:ES:TSJM:2023:395; STSJ de Madrid núm. 14314/2022, ECLI:ES:TSJM:2022:14314; STSJ de Madrid núm. 14773/2022, ECLI:ES:TSJM:2022:14773; STSJ de Galícia núm. 9316/2016, ECLI:ES:TSJGAL:2016:9316; STSJ de Castella i Lleó núm. 3871/2013, ECLI:ES:TSJCL:2013:3871; STAN núm. 5293/2011, ECLI:ES:AN:2011:5293). Així com poden ser qualificades amb motiu d'un acte de servei. De totes maneres, és de ben cert que les lesions psicològiques o psiquiàtriques són més complexes de vincular amb l'accident, si hi ha una patologia prèvia, a diferència de les físiques (STSJ de Galícia núm. 9316/2016, ECLI:ES:TSJGAL:2016:9316; Galindo Gil, M. D. (2004). Sentència STSJ GAL 1219/2004, ECLI:ES:TSJGAL:2004:1219; STSJ de Madrid núm. 14465/2017, ECLI:ES:TSJM:2017:14465; STSJ de Galícia núm. 2004/2016, ECLI:ES:TSJGAL:2004:1219; STAN núm. 5748/2011, ECLI:ES:AN:2011:5748). Tot i això, la presumpció d'accident de servei durant el temps i el lloc de treball pot ser anul·lada si hi ha proves mèdiques que demostrin que la causa de la patologia és una altra.

Tot i així hi ha casos com el de la STSJ de Madrid núm. 14861/2020, ECLI:ES:TSJM:2020:14861, en la que el desplaçament, el tribunal considera que està absolutament connectat amb l'activitat pròpia del servei a exercir, i per tant, hi ha la qualificació d'acte de servei.

Un cop ha succeït un accident *in itinere*, una de les grans preocupacions i sol·licituds que presenten els empleats públics als tribunals és el reconeixement de la incapacitat i el dret a rebre la prestació extraordinària (STSJ de Madrid núm. 3955/2023, ECLI:ES:TSJM:2023:3955; STSJ d'Andalusia núm. 1124/2024, ECLI:ES:TSJAND:2024:1124. Per contra, hi ha situacions en què els tribunals han desestimat la petició, encara que s'hagués reconegut accident *in itinere*, la incapacitat sorgida no estava directament connectada amb l'activitat professional prestada (STAN núm. 4282/2022, ECLI:ES:AN:2022:4282; STSJ de Madrid núm. 11611/2022 - ECLI:ES:TSJM:2022:11611; STAN núm. 5663/2023, ECLI:ES:AN:2023:5663; STAN núm. 5748/2011, ECLI:ES:AN:2011:5748).

Simultàniament, hi ha diverses resolucions judicials que destaquen pel conjunt de drets laborals i condicions diferencials dels empleats públics, com la STJCA núm. 1657/2023, ECLI:ES:JCA:2023:1657 i la STJCA 3392/2022, ECLI:ES:JCA:2022:3392. Amb caràcter general, és imprescindible pels jutges l'aportació de proves per demostrar eficaçment el nexa causal directe entre l'accident succeït, les lesions derivades i l'activitat laboral per poder accedir a una prestació extraordinària per incapacitat (STSJ de Madrid núm. 2499/2020, ECLI:ES:TSJM:2020:2499).

Així doncs, tal com s'ha pogut avaluar, per part dels tribunals, els empleats públics compten amb una protecció jurídica destacable, sobretot en els accidents in itinere, sent la mateixa AAPP la que ha de justificar amb proves evidents que hi ha falta de nexes causal o bé que aquest s'ha trencat (STSJ de la Comunitat Valenciana núm. 7327/2022, ECLI:ES:TSJCV:2022:7327; STAN núm. 5088/2022, ECLI:ES:AN:2022:5088).

Per acabar aquest estudi jurisprudencial, les resolucions estudiades tenen en comú una interpretació concreta del concepte "acte de servei", ja que, com anteriorment s'ha esmentat, és indispensable una connexió immediata i directa entre l'activitat exercida i la lesió o malaltia suportada per la persona treballadora. Així, en la STAN núm. 281/2012, ECLI:ES:AN:2012:281, el tribunal exclou considerar un infart a causa del servei efectuat, per manca del vincle de causalitat amb l'activitat professional. Tal com succeeix en la STSJ de Madrid núm. 979/2014, ECLI:ES:TSJM:2014:979. De forma, semblant la STSJ de Madrid núm. 1688/2020, ECLI:ES:TSJM:2020:1688., Rebutja com a accident de servei quan un agent policial és atropellat fora del servei actiu de la seva activitat professional. L'argument es basa en el fet que el nexes causal no es compleix. Aquesta doctrina es repeteix en la STAN núm. 4043/2019, ECLI:ES:AN:2019:4043.

En canvi, de manera totalment contrària, hi ha un cas en el qual la interpretació dels tribunals és condescendent i extens, com la STSJ de Catalunya núm. 10773/2005, ECLI:ES:TSJCAT:2005:10773., on el tribunal estima que la participació en formació programada per l'AAPP és part de les obligacions laborals.

Tanmateix, tant la STSJ de Madrid núm. 6692/2018, ECLI:ES:TSJM:2018:6692 i en la STSJ de Galicia núm. 2260/2016, ECLI:ES:TSJGAL:2016:2260, ambdues van desestimar la percepció d'un empleat públic la percepció de la sol·licitud d'un incentiu econòmic relacionat amb activitats preventives a causa d'una insuficiència de proves fefaents que justifiquessin el desplaçament i, per tant, l'assistència al curs considerat temps efectiu de treball.

Finalment, la STAN núm. 2558/2012, ECLI:ES:AN:2012:2558., tracta sobre la responsabilitat patrimonial sanitària, una presumpta mala praxi mèdica, la qual al demandant li van provar seqüeles greus. No obstant això, el tribunal considera que l'aportació de les proves no és suficient i, per tant, el nexes causal no és directe al cent per cent. Així doncs, en aplicació de la normativa legal vigent, es conclou que la responsabilitat de l'AAPP només pot reconèixer-se quan s'ha efectuat certament una actuació contrària a la *lex artis*.

2.3.2 L'anàlisi de l'accident *in itinere* en el sector privat. Criteris jurisprudencials

En el següent apartat, s'examina la jurisprudència i els criteris que els tribunals al llarg del temps i en diferents situacions, han anat aplicant, tenint en compte que en moltes d'elles s'està en una zona limítrofa entre el trajecte d'anada o tronada del domicili al treball.

L'anàlisi es centre en un conjunt de sentències que permeten identificar els principis fonamentals, les discrepàncies d'interpretació que en el transcurs del temps han fet agafar forma a un marc legal flexible i adaptable a l'evolució constant de les condicions laborals. Conseqüentment, s'ha arribat a precisar el concepte jurídic d'accident *in itinere*, acompanyat d'una valoració crítica de com s'estableixen en el nostre present dins el món laboral.

D'acord amb les sentències extretes del Consell General del Poder Judicial, es pot observar una jurisprudència consolidada, ja que els tribunals han ampliat el concepte jurídic d'accident laboral. Aquesta ampliació inclou situacions habituals del dia a dia, com les caigudes en vestidors després de finalitzar la jornada laboral (STSJ de Catalunya núm. 7956/2024, ECLI:ES:TSJCAT:2024:7956), així com les crisis cardíaques ocorregudes durant les pauses o descansos durant la jornada de treball (STSJ de Catalunya núm. 4741/2024, ECLI:ES:TSJCAT:2024:4741). En aquests casos, el Tribunal considera que, tot i que la jornada hagi finalitzat, l'accident ha de qualificar-se com a laboral, ja que s'ha produït dins del centre de treball i en un context directament relacionat amb l'activitat laboral, en el moment de la sortida del centre.

Seguint la línia de la jurisprudència, és esmentat en diverses ocasions el reconeixement dels accidents laborals en espais que no són estrictament al lloc de treball *in situ*, tals com els vestidors i les rutes de tornada al domicili, sempre i quan l'escenari sigui en un context relacional amb l'activitat laboral. D'aquesta manera, es reconeix com accident laboral aquell que es produeixi un cop ha finalitzat la jornada laboral, si aquest té connexió causal directe amb el treball.

En diversos casos estudiats, es confirma que per part dels tribunals hi ha dificultat de desvirtuar la presumpció de laboralitat, ja que quan un accident es produeix en lloc i temps de treball, la càrrega de la prova recau sobre la part que vol demostrar que l'accident no és laboral. Un clar exemple és la sentència del magistrat Gregorio Ruiz Ruiz, on l'empresa no va poder aportar proves suficients per demostrar que la crisi cardíaca patida pel treballador durant la pausa no estava relacionada amb la seva activitat laboral (STSJ de Catalunya núm. 4741/2024, ECLI:ES:TSJCAT:2024:4741; STSJ de la Comunitat Valenciana núm. 7582/2021, ECLI:ES:TSJCV:2021:7582).

El descans dins de la jornada laboral no trenca necessàriament el nexa causal ja que en jurisprudència extreta del CENDOJ, els tribunals actualment reconeixen que els accidents durant un descans dins de la jornada laboral poden considerar-se *in itinere* (STSJ d'Andalusia núm. 3799/2024 ECLI:ES:TSJAND:2024:3799).

Els incidents succeïts durant descansos reconeguts com a temps efectiu de treball poden ser qualificats com a accidents laborals si hi ha una relació suficient entre el context laboral i el succés (STSJ de Castella-La Manxa núm. 754/2020, ECLI:ES:TSJCLM:2020:754).

Quan una pausa està reconeguda per conveni col·lectiu com a part de la jornada laboral, els accidents ocorreguts en aquest període es presumeixen laborals, aplicant-se la presumpció de l'article 156.3 de la LGSS (STSJ de Madrid núm. 2491/2020, ECLI:ES:TS:2020:2491).

Pel que fa als accidents *in itinere*, els magistrats han establert clarament que les desviacions menors en el trajecte cap al lloc de treball també poden ser considerades accidents laborals. En aquest sentit, el Tribunal Suprem es basa fonamentalment en dos conceptes a l'hora de dictar sentència i establir criteris homogènis: la ocasionalitat rellevant i la presumpció de laboralitat. Així, les lesions ocorregudes dins del centre de treball en horari laboral es consideren accidents de treball, fins i tot quan l'origen sigui privat, si es manté el nexa causal amb l'entorn laboral mitjançant la teoria de la "ocasionalitat rellevant" (STSJ de Canàries núm. 628/2020, ECLI:ES:TSJICAN:2020:628).

No tots els accidents produïts en el llarg del trajecte cap a la feina es consideren *in itinere*; ja que per poder aplicar-ho cal acreditar una connexió evident amb l'activitat laboral (STSJ d'Andalusia núm. 19864/2024 ECLI:ES:TSJAND:2024:19864).

Tot i haver el criteri de presumpció de laboralitat, els tribunals exigeixen la presentació de proves clares que evidencien el lligam amb el treball. (STSJ de Madrid núm. 12865/2017, ECLI:ES:TSJM:2017:12865; STSJ de la Comunitat Valenciana núm. 3289/2024, ECLI:ES:TSJCV:2024:3289; STSJ d'Andalusia núm. 9355/2022, ECLI:ES:TSJAND:2022:9355).

D'altra banda, és molt important que per tal de que es denegui la laboralitat d'un com a laboral, cal que les proves presentades per la part contrària siguin suficients per tal de demostrar que l'accident va ocórrer fora del temps i el lloc de treball o bé per una activitat privada de caire personal no relacionada amb la feina.

Així és com el Tribunal, en la STSJ de Catalunya núm. 2842/2023, ECLI:ES:TSJCAT:2023:2842, va considerar que l'accident sofert per la treballadora en una cadira en mal estat, un cop finalitzada la seva activitat laboral, no tenia la consideració d'accident laboral. Ho raona establint que no hi ha compliment de la presumpció de laboralitat, ja que tot i que es produís dins l'empresa, es tracta d'una activitat personal i voluntària de la pròpia treballadora i sense que aquesta estigués desenvolupant cap tasca laboral.

En algunes ocasions, els tribunals han fet ús de la jurisprudència del Tribunal Suprem per establir límits clars en la qualificació d'un accident com a laboral, tal i com es contempla a la STSJ d'Andalusia núm. 12380/2017, on es fa ús de doctrina prèvia per determinar que, en aquest cas, no es pot considerar laboral un accident ocorregut en circumstàncies no directament relacionades amb la feina. Aquesta referència constant a la jurisprudència del Tribunal Suprem ens aporta una unificació homogènia la interpretació de la norma. Tot i això, no s'eliminen d'arrel les divergències entre diferents instàncies judicials, però sí consegüentment, a establir criteris generals.

D'altres conclusions a les què es pot arribar sobre la interpretació legal que apliquen els tribunals de forma reiterada, és la rigorosa aplicació en la presumpció de laboralitat, ja que de forma estricta s'aplica l'article 156 del Real Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, el qual estableix que tots els accidents succeïts en temps i lloc de treball es consideren laborals, excepte prova en contrari.

S'extreu també, l'atenció mostrada dels tribunals per esbrinar l'origen de les lesions. En alguns casos, com a la STSJ de la Comunitat Valenciana núm. 8384/2017, ECLI:ES:TSJCV:2017:8384, s'examina si la lesió precedeix d'una malaltia prèvia o si en canvi, prové d'un accident laboral. Així, la càrrega de la prova per demostrar la connexió entre l'activitat laboral i la lesió recau sobre la part que reclama la presumpció de laboralitat.

Cal esmentar també que, quan hi ha dubtes sobre la relació entre la lesió suportada i l'activitat laboral, els tribunals desestimen la presumpció, com s'observa en les sentències STSJ de la Comunitat Valenciana núm. 8384/2017, ECLI:ES:TSJCV:2017:8384 i la STSJ d'Andalusia núm. 12380/2017, ECLI:ES:TSJAND:2017:12380, ja que es conclou que l'accident es devia a una malaltia comuna que ja existia prèviament, i per tant, l'origen no en sorgeix del propi accident de treball.

També s'accentua la imposició d'una relació causal manifesta en els accident *in itinere*, ja que únicament ho són quan es resulten de camí o de tornada del lloc de treball, per tant, solament si hi ha vincle laboral. Això queda demostrat quan el jutjat exigeix proves fefaents que demostrin aquest enllaç. S'evidencia explícitament en la STSJ d'Andalusia núm. 11833/2017.

Els tribunals són estrictes a l'hora de requerir proves concloents que demostrin aquesta connexió. Això es reflecteix en la STSJ d'Andalusia núm. 11833/2017, ECLI:ES:TSJAND:2017:11833; STSJ d'Andalusia núm. 19864/2024, ECLI:ES:TSJAND:2024:19864, en la qual es desestima un infart com a accident laboral per manca d'evidència que n'acrediti una relació directa amb el treball.

En aquesta mateixa línia, es detecta una dificultat a l'hora de determinar els accidents laborals en casos on la persona treballadora pateix una malaltia prèvia. Quan l'accident o dany pot estar relacionat amb una malaltia preexistent, no es considera accident laboral. Aquest criteri es reflecteix en la Sentència STSJ d'Andalusia núm. 10822/2017, ECLI:ES:TSJAND:2017:10822, en què es va considerar que la hemorràgia intracerebral d'una persona era una malaltia comuna, atès que va ocórrer fora del lloc i temps de treball.

Els tribunals adopten un enfocament restrictiu en els casos de malalties comunes, establint que, quan l'accident és conseqüència d'una malaltia preexistent, la càrrega de la prova recau en el demandant per demostrar que la feina va ser un factor determinant, com es reflecteix en la STSJ de la Comunitat Valenciana núm. 2175/2024, ECLI:ES:TSJCV:2024:2175.

Tanmateix, quan es produeixen lesions durant activitats personals fora de l'horari de treball, incloent-hi fins i tot en el context d'un viatge de treball o dins d'una "missió", els magistrats desqualifiquen el caràcter laboral, a no ser que es compleixin tots els requisits establerts (STSJ País Basc núm. 3320/2017, ECLI:ES:TSJPV:2017:3320).

Gràcies a l'aplicació dels requisits i criteris normatius per tal de qualificar un accident laboral *in itinere* es veu la importància que té en situacions complexes on hi ha desplaçaments entre dues residències habituals, en que el jutjat va determinar desvinculació del nexa de causalitat amb el treball (STSJ de Castella i Lleó núm. 2906/2021, ECLI:ES:TSJCL:2021:2906).

Una altre situació bastant recurrent és quan la persona treballadora traça un camí diferent amb interrupcions o desviacions amb interès personal. En aquests casos, el tribunal considera que es trenca el nexa de causalitat (STSJ de la Comunitat Valenciana núm. 1090/2022, ECLI:ES:TSJCV:2022:1090).

De forma acumulativa en diferents casos, s'ha acabat consolidant que tant el temps com el lloc de l'accident són determinants a l'hora de qualificar un accident de treball o no laboral. Els tribunals no consideren accident laboral si aquest succeeix fora del temps de treball o en un lloc no directament vinculat a l'activitat laboral (STSJ d'Andalusia núm. 9895/2017, ECLI:ES:TSJAND:2017:9895).

En el transcurs de l'anàlisi jurisprudencial, s'ha presentant una controvèrsia respecte als accidents laborals, especialment en aquells que s'esdevenen en els períodes de descans obligatori i la seva consideració com a accidents de treball. Aquesta problemàtica ha estat un debat en diverses resolucions judicials, atès el requeriment de tenir amb exactitud els criteris i per tant, els casos en què un accident es pot considerar laboral.

Com a punt de partida, els tribunals han establert que els accidents o malalties durant els períodes de descans de forma directa no es consideren accidents de treball, especialment si no hi ha obligacions laborals ni una connexió directa amb l'activitat laboral. Tal interpretació es fonamenta en la doctrina jurisprudencial que exigeix un vincle manifest entre el dany i les activitats laborals.

Aquest judici ha estat consolidat en diverses sentències, com en la del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia (STSJ d'Andalusia núm. 12498/2020, ECLI:ES:TSJAND:2020:12498), on es va determinar que el simple fet que un accident dins de l'horari de treball o en espai de treball no és suficient per considerar-lo accident de treball. Per contra, és indispensable avaluar si l'activitat desenvolupada en aquell moment està connectada amb les funcions del treballador.

Aquest punt, ens aporta a apreciar que ha d'haver-hi un topall en quan a que una aplicació massa restrictiva pot arribar a tenir doble efecte, ja que pot afectar negativament la protecció dels treballadors.

3. Anàlisi dels casos i les problemàtiques actuals

D'acord amb l'anàlisi jurisprudencial, es constata que els òrgans jurisdiccionals es veuen immersos davant d'una diversitat de discrepàncies interpretatives vinculades amb l'exercici de qualificació dels accidents laborals, especialment aquells casos on les condicions no són clares i que, per tant, no estan ajustats completament a casos freqüents. Aquestes discrepàncies es poden agrupar en diversos camps temàtics.

D'entrada, una de les problemàtiques va relacionada amb la delimitació del concepte accident *in itinere*. És a dir, des d'un primer moment, la jurisprudència estableix la necessitat de la concurrència de quatre elements indispensables, que han de ser de caràcter topogràfic, cronològic, mecànic i teleològic. Aquesta és una de les controvèrsies que més acostumen a aparèixer, tot i haver-hi uns criteris preestablerts, ja que l'aplicació resulta altament casuística, donant lloc a decisions contràries en funció de les condicions en què es produeix cada cas. Es presenten situacions tals com desviacions en el trajecte habitual, injustificades, parades breus durant el desplaçament, la no comunicació del canvi de residència, entre altres. Aquest fet mostra la tendència flexible que tenen els tribunals en la interpretació dels criteris, però també presenta una font persistent d'inseguretat jurídica.

Els jutjats s'enfronten a diverses discrepàncies habituals a l'hora de determinar si un incident pot qualificar-se com a produït en acte de servei, especialment en el context dels desplaçaments professionals. Un dels primers aspectes que genera conflicte és la comprovació de la connexió causal entre l'accident i l'activitat laboral. Aquesta vinculació sovint ha de justificar-se mitjançant evidències, objectives o indicis suficients, però en certs casos és complicat establir-la, especialment quan hi ha incerteses sobre el moment, el lloc o les condicions en què es va produir l'incident.

D'altra banda, un altre punt de debat és la presumpció de laboralitat. És un criteri que s'aplica només en els casos en què l'accident succeeix en temps i lloc de treball, però, tot i això, s'exigeixen proves que evidencin aquest nexa causal, concretament quan la persona afectada ja havia estat afectada per una patologia o factors de caràcter personal. D'aquí sorgeixen els dubtes sobre la càrrega de la prova i qui ha de suportar-la.

Una altra qüestió controvertida és l'anàlisi de la conducta imprudent del treballador. La doctrina jurisprudencial estableix una diferència entre la imprudència lleu, la qual continua sent protegida, i la imprudència greu o temerària, la qual pot ser significativa de pèrdua de protecció si hi ha un trencament del vincle causal. Sovint, és causa de disputa, ja que la seva aplicació depèn de la valoració de la conducta del treballador i del context de l'accident. Com que no es tenen uns criteris clars per poder establir una o altra, es generen dubtes, i per tant decisions oposades.

També suscita disputa l'apreciació dels accidents que es donen en zones properes al lloc de treball, com poden ser els vestuaris, les escales o les dutxes, així com el temps de descans, i els moments anteriors o posteriors a la jornada efectiva de treball. En aquestes circumstàncies, els tribunals van directament al criteri de l'ocasionalitat rellevant, que requereix una vinculació funcional amb l'activitat professional que es du a terme.

Aquest criteri implica que l'accident hagi succeït en un context vinculat a l'àmbit laboral o com a conseqüència indirecta, però sempre que tingui una vinculació funcional, clara i directa amb l'activitat laboral. Un clar exemple és la consideració d'inclusió dels accidents que es produeixen mentre el treballador es canvia al vestuari o té una caiguda a les escales en direcció al seu lloc de treball.

La qüestió d'aquest concepte és la falta d'equilibri, ja que la interpretació que s'apliqui dependrà de cada òrgan jurisdiccional i segons els fets desenvolupats en cada cas. Tant podem veure una visió més flexible amb un reconeixement d'accident laboral quan hi ha indicis de nexa de causalitat, com altres que tenen una visió més rígida, els quals exigeixen una vinculació directa i immediata amb les tasques quotidianes.

En relació amb les malalties, especialment les d'origen cardiovascular o psiquiàtriques, el debat gira al voltant de si tenen una vinculació directa amb l'activitat professional o si deriven de factors externs, inclús, en alguns casos, previs. És per això que aquest fet sol generar debat a causa de la concurrència d'informes mèdics diversos, i els òrgans judicials han de valorar el pes i la credibilitat dels serveis mèdics oficials en comparació amb les perícies presentades per les parts implicades.

També genera disputa les lesions sorgides després de l'accident. Quan es tracta d'afectacions d'elements degeneratius o d'origen multifactorial, els magistrats han de decidir si aquestes poden ser atribuïdes únicament a l'accident o si, per contra, deriven de causes externes o preexistents, cosa que podria descartar-ne el reconeixement com a derivades d'un acte de servei.

A més a més, es presenten les controvèrsies relacionades amb la responsabilitat patrimonial de l'AAPP i el dret a la concessió de prestacions extraordinàries. Els tribunals exigeixen una connexió directa i ininterrompuda entre l'accident o la malaltia i l'activitat laboral, negant la protecció quan concorren patologies prèvies o quan no es pot establir un nexa causal precís.

Els aspectes formals i burocràtics, com la identificació del domicili registrat o l'absència de comunicació d'un canvi de residència, també provoquen dificultats a l'hora de determinar si l'itinerari efectuat pel treballador corresponia efectivament a un desplaçament vinculat a la seva activitat laboral.

Finalment, una altra font de discrepàncies la trobem en la demostració de la veracitat de l'accident per falta de testimonis directes o d'informes oficials immediats. D'aquesta manera, els òrgans judicials han de valorar si les proves indirectes són suficients per confirmar el nexa causal. Aquesta incertesa probatòria comporta decisions oposades, que demostrin la complexitat d'aquesta qüestió i la conveniència d'una jurisprudència més coherent i una doctrina més unificada.

4. Conclusions

L'accident *in itinere* en la legislació actual és una figura jurídica que, tot i la seva aparent simplicitat conceptual en un inici, encripta una complexitat significativa quan es fa una anàlisi des d'una visió jurisprudencial i normativa genèrica. En un principi, es pot entendre com un tipus d'accident es limita a contemplar estrictament al dany que ha de suportar la persona treballadora en el transcurs del seu trajecte d'anada o tornada entre el seu domicili habitual i el centre de treball o a l'inrevés. No obstant això, aquesta interpretació és insuficient davant el gran nombre de situacions pràctiques que poden donar-se en la vida quotidiana. Gràcies a la doctrina i la jurisprudència, s'ha anat delimitant a través de l'anàlisi casuística, establint un seguit de requisits que s'han convertit en imprescindibles per tal de determinar la qualificació de si l'accident succeït es reconeix com a *in itinere* o no.

Seguint aquesta mateixa línia, la interpretació ha anat evolucionant cap a una visió més detallada i tenint en consideració les circumstàncies de cada cas. Tant la normativa vigent com la jurisprudència, han ajudat a establir els quatre principis imprescindibles que, per una banda, defineixen els límits i, per una altra banda, les condicions d'aplicació. Aquests criteris són: el teleològic, és a dir, el desplaçament ha de tenir com a únic objectiu anar o tornar del lloc de treball; el topogràfic, que implica que el trajecte sigui l'habitual i apropiat entre el domicili i el lloc de treball; el cronològic, segons el qual l'itinerari ha de realitzar-se en un període de temps pròxim a l'inici o la fi de la jornada; i el mecànic, el qual determina que el mitjà de transport sigui l'idoni i apropiat, sense que hi hagi hagut cap imprudència en la conducta o fora el context laboral.

Tot i els requisits que orienten la interpretació de cada cas en particular, els tribunals continuen havent de fer front a un marge, encara ara, massa ampli. Aquest fet es pot veure clarament en una situació com la d'un petit desviament en el trajecte de forma recurrent, sent aquest acceptat si hi ha motius acreditatius, en temes familiars o de salut, mentre que si es produeixen desviaments importants, sense finalitat laboral, es pot denegar l'accident com a *in itinere*.

Després de tot l'anàlisi jurisprudencial, la normativa vigent aplicable i totes les fonts jurídiques consultades, el concepte jurídic en qüestió és més complexe del que d'un principi sembla. Es pot afirmar que, l'aplicació no és estricte respecte de la norma, sinó que hi ha una valoració en equilibri segons els criteris predeterminats. Aquest fet posa de manifest la importància d'un coneixement exhaustiu i detallat. És una realitat críptica i en segons quines ocasions, confusa a l'hora d'interpretar i aplicar-ne els criteris normatius establerts.

S'ha pogut confirmar que no necessàriament és el mateix a aplicar quan parlem de l'àmbit del funcionariat públic o del sector privat.

Arribats a aquest punt del treball, es pot concloure que els accidents que succeeixen entre el transcurs del desplaçament entre el domicili i el lloc de treball són considerats *in itinere*. En l'àmbit de la funció pública, és un concepte jurídic que ha estat i continua sent de complexa interpretació judicial, emfatitzant si poden ser qualificats d'accidents laborals.

A més a més, les conseqüències que se'n deriven d'aquesta classificació no són poques, ja que en condiciona el reconeixement de drets i prestacions pel col·lectiu al qual fem referència.

Així doncs, gràcies a les sentències que fins al dia d'avui s'han anat resolent, aquestes han contribuït a l'ampliació per a una millor i més adequada interpretació normativa, establint els requisits indispensables a l'hora de dictar una resolució judicial. Per a apreciar aquesta nova aplicació, s'han recollit un conjunt de sentències a través del Consell General del Poder Judicial, per poder extreure'n informació verídica.

Aquestes resolucions jurídiques s'han pronunciat sobre aspectes essencials com la descripció del que és un accident *in itinere*, la cobertura normativa en el col·lectiu dels empleats públics i també les implicacions jurídiques quant a responsabilitat i protecció social. L'observació de l'anàlisi jurisprudencial ens posa de manifest diverses conclusions a destacar.

La definició del concepte d'accident *in itinere* es completa amb el redactat normatiu legal de l'EBEP, la Llei de la Seguretat Social i el Règim de Classes Passives de l'Estat. Els criteris normatius i jurisprudencials consolidats perquè un accident es contempli com *in itinere* requereixen el compliment dels següents requisits: el recorregut ha de ser l'habitual, amb un mitjà de transport idoni, en el transcurs d'un temps raonable abans de començar la jornada laboral o bé un cop aquesta ha acabat; cal que no hi hagi canvis o pauses innecessàries, especialment quan no hi ha justificació per haver-les fet; i l'itinerari ha d'estar directament relacionat i causat per tal d'arribar al lloc de treball. Aquest ha sigut un clar motiu de discussió entre tribunals, perquè l'aplicació varia segons en quina instància ens trobem.

L'estudi que s'ha dut a terme permet arribar a confirmar de manera global el concepte legal d'accident *in itinere* des del vessant del sector públic, un aspecte jurídic significatiu en la protecció dels drets laborals. Tot i tenir criteris i requisits establerts, segons la situació, es mantenen contrarietats interpretatives derivades de la mateixa disposició jurisprudencial. Aquests requisits, establerts principalment per la jurisprudència, són determinants per poder acreditar la relació de causalitat entre l'accident i l'activitat laboral.

Mitjançant l'anàlisi jurisprudencial, s'afirma que entre els tribunals i magistrats hi ha controvèrsies en la interpretació i aplicació de la normativa vigent, i això pot generar inestabilitat jurídica. Una particularitat a remarcar és la càrrega de la prova, que, per regla general, recau sobre l'empleat públic. En aquest cas, és qui ha de presentar les proves que acreditin com ha succeït l'accident i justificar prou la seva condició com *in itinere*. En alguns casos, però, és complex accedir als drets que se'n deriven, com una incapacitat temporal o una compensació econòmica.

La interpretació judicial i el fallo de les sentències ha estat clar: els empleats públics tenen i han de tenir la mateixa protecció que els treballadors per compte aliè. En alguns casos, es pot considerar que l'Administració és responsable, assumint responsabilitats per la gestió del protocol davant danys a la salut, com en casos de reclamació per danys causats pel mal estat de les vies. Cal analitzar tant el comportament de la víctima com el compliment de l'Administració en la conservació de la via, amb l'obligació de garantir la seguretat en les millors condicions possibles.

L'evolució ha conduït a posar, de mica en mica, en equilibri els drets dels empleats públics amb els dels treballadors del Règim General de la Seguretat Social. Aquest fet ha provocat un augment de la seguretat jurídica. Aquest escenari mostra, alhora, que la regulació d'aquest concepte ha de ser més profunda, aportant més claredat i cohesió. El fet esmentat afavorirà el col·lectiu de l'AAPP, amb una seguretat jurídica i laboral completa, especialment en un context de canvi i transició social, juntament amb una constant innovació tecnològica que modifica i altera les formes de desplaçament.

L'elaboració d'aquest treball jurisprudencial ha suposat una gran oportunitat per explorar amb més detall una temàtica de considerable importància laboral, social i jurídica, que sovint es disputa entre l'àmbit administratiu i laboral. L'estudi i l'anàlisi del règim jurídic vigent dels accidents dels empleats públics ha enfortit la meua comprensió de la importància d'una regulació precisa i transparent que garanteixi la protecció de les persones treballadores. He pogut observar que, tot i els canvis positius i millores en criteris jurídics i doctrinals, encara hi persisteixen discriminacions i desigualtats que es tradueixen en injustícies.

Des del meu punt de vista, considero que és primordial una lluita constant per la defensa dels drets laborals. Això requereix l'establiment d'un sistema normatiu i interpretatiu que tingui com a objectiu la seguretat laboral, la dignitat i la igualtat entre les persones treballadores, amb especial èmfasi en els col·lectius amb activitats professionals d'interès general. Aquest treball m'ha fet descobrir l'oportunitat de consolidar el meu interès pel dret laboral i administratiu, així com la necessitat d'entendre la connexió entre la teoria jurídica i les realitats socials en evolució, amb la finalitat de contribuir a la creació d'un dret laboral més just, equitatiu i adequat a les noves dinàmiques del món laboral.

Hi ha una gran varietat de casos que ens porten a haver d'abordar diferents casuístiques. En un principi la idea que tenia era molt més senzilla, en el que el concepte jurídic era la contemplació única i exclusivament del trajecte que feia la persona treballadora al anar o tornar del seu lloc de residència fins al lloc de treball, o a l'inversa, però

En valoració final, es pot afirmar que l'accident in itinere és una figura jurídica en constant evolució respecte a les transformacions del món laboral que van apareixent. La flexibilització en les modalitats de treball, l'augment del teletreball i el creixement de la mobilitat geogràfica de les persones treballadores presenten la necessitat tant adaptació normativa com jurisprudencial, amb més claredat i cohesió interpretativa, sobretot en l'àmbit del sector públic, on les normes generals no s'adeqüen a la nova realitat laboral. Davant aquest context, és essencial, que el dret laboral es mantingui amb predisposició per mantenir-se integrador i capacitat de protegir els drets de les persones treballadores en tots els seus vessants, mantenint la seguretat jurídica.

5. Bibliografia

-Sempere Navarro, A. V. (2021). El accidente *in itinere* como contingencia laboral para Clases Pasivas. *Revista de Jurisprudencia Laboral*, (6).https://www.boe.es/biblioteca_juridica/anuarios_derecho/articulo.php?id=ANU-L-2021-00000001309

-Consejo General del Poder Judicial. (2025, 7 d'abril). *El Tribunal Supremo fija que los accidentes 'in itinere' de los funcionarios dan derecho a la pensión extraordinaria por incapacidad permanente*.

<https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Noticias-Judiciales/El-Tribunal-Supremo-fija-que-los-accidentes--in-itinere--de-los-funcionarios-dan-derecho-a-la-pension-extraordinaria-por-incapacidad-permanente>

-Chaves García, J. R., & Rastrollo Suárez, J. J. (2021). Síntesis de la jurisprudencia casacional sobre empleo público más significativa del año 2021 (1-11-2020 a 30-11-2021). *Documentación Administrativa*, 170-189.

-Isabel, J. M. D. F. (1968). Una laguna en el régimen jurídico de los funcionarios públicos: el supuesto de accidentes. *Documentación Administrativa*.

-Colectivo Ronda. (2022, 25 d'octubre). *Reconeixement de l'accident in itinere del personal públic com a accident de treball*.<https://www.cronda.coop/es/Actualidad/Articulos/Reconocimiento-del-accidente-in-itinere-del-empleado-publico-como-accidente-de-trabajo>

-Revista de Dret de la Seguretat Social. Laborum. (2021). Los confines del accidente laboral mediando desplazamiento. *Revista de Dret de la Seguritat Social. Laborum*, (Extraordinario), 65. ISSN: 2386-7191 – ISSN: 2387-0370.

- Ferré Mestre, A. (2020, 16 d'abril). *Apunts sobre la responsabilitat patrimonial de l'Administració*. Universitat de Barcelona.
<https://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/155617/3/001%20responsabilitat.pdf>

- Pozo Moreira, F. J. (2023). *Curso derecho de la seguridad social I, II*.

https://app.vlex.com/search/jurisdiction:ES+content_type:4+date:2024-09-01..+categorias:04/accidente+de+trabajo+in+itinere+y+nexo+causal/vid/1070381514

-Poder Judicial. (2024, 1 d'abril). Reconocen como accidente *in itinere* el siniestro de un trabajador que recorría 44 kilómetros en bicicleta entre su casa y el trabajo. *Poder Judicial*

<https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Noticias-Judiciales/Reconocen-como-accidente-in-itinere-el-siniestro-de-un-trabajador-que-recorria-44-kilometros-en-bicicleta-entre-su-casa-y-el-trabajo>

-Benavente Torres, I. (2024). *L'evolució de l'accident de treball en missió*. *Revista de Dret Social i Empresa*, (21), 65–86.

<https://publicaciones.unirioja.es/ojs/index.php/revistaderechosocialyempresa/article/view/6320/4477>

-Iberley. (s.f.). *Accident de treball in itinere*. Recuperat el 5 de maig de 2025, de <https://www.iberley.es/temas/accidente-trabajo-in-itinere-1401>

-Velázquez Sánchez, J. L. (2024, 10 de gener). *Accident de treball: la teoria de l'ocasionalitat rellevant i la seva aplicació a les gestions personals realitzades en temps de treball*. LegalToday.

<https://www.legaltoday.com/practica-juridica/derecho-social-laboral/laboral/accidente-de-trabajo-la-teoria-de-la-ocasionalidad-relevante-y-su-aplicacion-a-las-gestiones-personales-realizadas-en-tiempo-de-trabajo-2024-01-10/>

-González, M. (2023). *La doctrina judicial en la construcció de l'accident de treball in itinere*. Revista de Treball i Seguretat Social. <https://revistas.cef.udima.es/index.php/rtss/article/view/3056/2658>

-Consell General del Poder Judicial. (2024, 6 de març). *El TSJPV considera accident "in itinere" el sofert per una treballadora en sortir de l'empresa per anar al metge*. <https://www.poderjudicial.es/cgpi/es/Poder-Judicial/Noticias-Judiciales/El-TSJPV-considera-accidente--in-itinere--el-sufrido-por-una-trabajadora-al-salir-de-la-empresa-para-ir-al-medico>

-Soriano Arroquia, E. M. (2014). *La idoneïtat del mitjà en l'accident de treball in itinere: Comentari a la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 12 de juny de 2014, rec. núm. 618/2014*. Revista de Treball i Seguretat Social

<https://revistas.cef.udima.es/index.php/rtss/article/view/3070/2672>

-Monereo Pérez, J. L. (2023). *Quina eficàcia real té l'accident en missió com a modalitat específica i ampliada d'accident de treball? Delimitació restrictiva atenent als requisits jurisprudencials per qualificar l'accident en missió*. Revista de Jurisprudència Laboral, (6), Article ANU-L-2023-00000002486.

https://doi.org/10.55104/RJL_00455

-Gómez Rufián, L. (2016). *Articulació dels mecanismes punitius en cas d'accident de treball: anàlisi de la jurisprudència recent sobre el principi non bis in ídem*. Revista Jurídica Universidad Autónoma de Madrid.

<https://revistas.uam.es/revistajuridica/article/view/5593/6008>

-Pérez Pérez, J. (2022, 10 de novembre). *Accident de treball "in itinere": caigudes dintre del propi domicili, segones residències, interrupcions i imprudències*. Escola d'Administració Pública de Catalunya. https://eapc.bibliotecadigital.gencat.cat/bitstream/handle/20.500.14227/3616/20221110_accident_treball_itinere_Perez.pdf?sequence=1&isAllowed=y

-Serna Calvo, M. (2014). *La nova realitat social i l'accident "in itinere": una anàlisi jurisprudencial*. IUSLabor.

<https://www.raco.cat/index.php/IUSLabor/article/download/277552/365469>